



# Европейски институт за равенство между половете

## Инструмент за парламентите, отчитащи равенството между половете

### Въпросник за националните парламенти

#### ОБЛАСТ 1: Жените и мъжете имат равни възможности да ВЛЯЗАТ в парламента

Подобласт 1: Електорална система

Пряко позоваване в конституционното законодателство на равенството между половете в политическото представителство

**1. Съдържа ли конституционното законодателство или еквивалентна правна рамка пряко позоваване на равенството между половете в политическото представителство?**

- Да  
 Не

Прилагане на квоти по пол при парламентарни избори

**2. Прилагат ли се квоти по пол в избирателната ви система?**

- Да  
 Не

Санкции за неизпълнение

**2.а. Предвидени ли са някакви санкции за неприлагането на квоти и ако отговорът е „да“, какъв вид санкции се прилагат?**

- Правни санкции (отхвърляне на списъка преди изборите)  
 Финансови санкции  
 Няма санкции

Метод на прилагане на квоти



Отговорете само на въпрос 2а и 2б в зависимост от вида избирателна система, приложима във Вашия парламент. В случай, че и двете системи – пропорционална и мажоритарна – се прилагат за заемането на определени групи места тогава отговорете на въпроса приложим за по-голямата група от места.

**2б. Ако системата на гласуване е пропорционална, как се прилагат квотите по пол?**

- Редуване в списъците на жени и мъже кандидати
- Изисква се първите двама кандидати в списъка да не са от един и същи пол
- Съотношение 40:60 за всеки пет позиции в списъка
- Поне един от всяка група от трима кандидати трябва да е жена
- Друго
- Без приложение

**2в. Ако системата на гласуване е плуралистична/мажоритарна, как се прилагат квотите по пол?**

- 50 % жени кандидати
- Съотношение 40:60 между кандидатите от различен пол
- Най-малко 30% жени кандидати
- Друго
- Без приложение

**Баланс между половете сред кандидатите**

**3. Брой на жени и мъже кандидати в последните парламентарни избори?**

Жени  Мъже

**Финансови ресурси**

**4. Има ли механизъм за предоставяне на публични средства на жени кандидати?**

- Да
- Не

**Баланс между половете сред избраните кандидати**

**5. Брой на жени и мъже членове на парламента?**

Жени  Мъже



Подобласт 2: процедури на политическите партии

Баланс между половете сред заемащите ръководни длъжности в политическите партии

**6. Брой на жените и на мъжете, ръководещи големи политически партии**

Жени  Мъже

Големи политически партии са партиите, които имат 5% в парламента по време на попълване на въпросника.

Интегриране на принципа на равенство между половете в правилата на партиите

**7. Колко от големите партии се позовават изрично на равенството между половете във вътрешните им правила?**

- Всички партии
- Повече от половината
- Половината от партиите
- По-малко от половината
- Нито една

**8. Колко от големите партии имат женска секция или комисия?**

- Всички партии
- Повече от половината
- Половината от партиите
- По-малко от половината
- Нито една

**9. Колко от големите партии са извършили оценка на вътрешните си процедури във връзка с равенството между половете през последните пет години?**

- Всички партии
- Повече от половината
- Половината от партиите
- По-малко от половината
- Нито една

**10. Колко от големите партии имат вътрешни правила, които посочват важността на баланса между половете, когато определят членове и председатели на комисии?**

- Всички партии



- Повече от половината
- Половината от партиите
- По-малко от половината
- Нито една

### Подобласт 3: Наемане на служители в парламента

#### Процедури за подбор

**11. Критерий ли е осигуряването на балансирано представителство на жените и мъжете в процеса на наемане на служители в парламента?**

- За всички служители в парламента
- За определени позиции
- Не

**12. Използва ли се съобразен с аспектите на пола език в събеседванията за подбор и/или тестовите материали?**

- Да
- Частично
- Не

Например, в комуникация, съобразена с пола, указващите пола съществителни се заменят с неутрални по отношение на пола съществителни, като се избягват съществителни в мъжки род като например „председател“, и се избягва употребата на местоимения, които се отнасят само до един от двата пола (той→ той/тя или негов/неин или него/нея → те)

#### Състав на комисията за подбор

**13. Брой на жените и мъжете в комисииите за подбор в последните три процедури по наемане на служители на парламента?**

Жени  Мъже

## ОБЛАСТ 2: Жените и мъжете имат равни възможности да ВЛИИЯТ върху работните процедури на парламента

### Подобласт 1: Присъствие и компетентност на членовете на парламента

#### Баланс между половете в Бюрото на парламента



**14. Пол на председателя на парламента**

Жена  Мъж

**15. Брой на жените и мъжете, членове на парламентарното бюро**

Жени  Мъже

**Баланс между половете сред заемащите ръководни длъжности**

**16. Парламентарни комисии, председателствани от жени и от мъже**

Жени  Мъже

**Балансирано разпределение на жени и мъже на ръководни длъжности в отделните политически области**

**17. Председатели на комисии със социално-културни функции (здравеопазване, образование, социални въпроси, заетост, семейство, култура, спорт)**

Жени  Мъже

**18. Председатели на комисии с основни функции (външни и вътрешни работи, отбрана, правосъдие)**

Жени  Мъже

**19. Председатели на комисии в областта на инфраструктурата (транспорт, комуникации, околна среда)**

Жени  Мъже

**20. Председатели на комисии в областта на икономиката (финанси, търговия, промишленост, селско стопанство)**

Жени  Мъже

**Процедури за определяне на членове и председатели на комисии**



**21. Какви мерки за осигуряване на баланс между половете се прилагат към формалната парламентарна процедура за избор на председателите на комисии?**

- Квоти по пол — минимум 40 %
- Квоти по пол — минимум 30 %
- Правила за равни възможности
- Няма

**22. Какви мерки за осигуряване на баланс между половете се прилагат към формалната парламентарна процедура за определяне на членове на Бюрото на парламента?**

- Квоти по пол — минимум 40 %
- Квоти по пол — минимум 30 %
- Правила за равни възможности
- Няма

**Обучение на членовете на парламента по въпросите на равенството между половете**

**23. Парламентът, като институция, провел ли е обучение на членовете на парламента, което включва модул по въпросите на равенството между половете?**

- Да
- Не

Подобласт 2: Структура и организация

**Кодекс за поведение за членовете на парламента**

**24. Разполага ли парламентът с механизми за предотвратяване на дискриминация, основана на пола, като кодекс за поведение или политики за борба с тормоза?**

- Да
- Не

Кодексът за поведение се отнася до принципите, ценностите, стандартите или правилата на поведение, които ръководят решенията, процедурите и системите на дадена организация по начин, който допринася за благосъстоянието на нейните членове и защита правата на всички субекти, засегнати от нейните дейности.

**24а. Включва ли кодексът санкции за поведение, противоречащо на изискванията?**

- Да
- Не

**Антидискриминационни политики за членове и служители на парламента**



**25. Има ли парламентът официална политика за борба с дискриминацията?**

- Да
- Не

**25а. Ако отговорът е „да“, споменава ли се изрично дискриминация, основана на пол?**

- Да
- Не

**25б. Включва ли политиката санкции за поведение, което противоречи на изискванията?**

- Да
- Не

#### Политика против тормоза за членове и служители на парламента

**26. Въведена ли е институционална политика срещу сексуалния тормоз?**

- Да
- Не

**26а. Ако отговорът е „да“, предвидени ли са санкции за сексуален тормоз?**

- Да
- Не

**25б. Ако отговорът е „да“, предвижда ли политиката формална процедура за разследване на жалби за сексуален тормоз?**

- Да
- Не

#### Съобразен с пола език, използван във формалните правила и вътрешните правилници

**27. Съставени ли са формалните правила и вътрешните правилници на език, съобразен с пола?**

- Да
- Отчасти
- Не

Например, в комуникация, съобразена с пола, указващите пола съществителни се заменят с неутрални по отношение на пола съществителни, като се избягват съществителни в



мъжки род като например „председател“, и се избягва употребата на местоимения, които се отнасят само до един от двата пола (той→ той/тя или негов/неин или него/нея → те)

### Възможности за отпуск по семейни причини за членове на парламента

**28. Кои от следните възможности за отпуск по семейни причини са предоставени на членовете на парламента?**

- Отпуск по майчинство
- Отпуск по бащинство
- Отпуск за отглеждане на дете
- Отпуск за осиновяване
- Отпуск за полагане на грижи
- Не е предвиден такъв отпуск

Семейният отпуск означава отсъствие по семейни причини и може да включва отпуск по майчинство, отпуск по бащинство, отпуск за отглеждане на дете, отпуск за осиновяване, отпуск за обучение и други.

а) Отпуск по майчинство: отпуск за майки за периода, който непосредствено предхожда и следва раждането;

б) Отпуск по бащинство: отпуск за бащи, подобен на отпуска по майчинство;;

в) Отпуск за отглеждане на дете: отпуск след отпуск по майчинство /бащинство, който може да бъде ползван от единия от двамата родители;

г) Отпуск за осиновяване: отпуск по уважителни причини, предоставен на служители, с цел да присъстват на съдебно производство, водещо до осиновяване, и, подобно на отпуска по майчинство или бащинство, за определен период след осиновяване на дете.

д) Отпускът за полагане на грижи: отпуск за обгрижване на близък роднина, на член на домакинството, който има нужда от сериозни медицински грижи.

### Процедури за заместване/гласуване чрез пълномощник

**29. Има ли процедура за заместване/гласуване чрез пълномощник за членове на парламента, които са в отпуск за полагане на грижи?**

- Да
- Не

### Работно време, съобразено със семейството

**30. Има ли официално регулиране на работното време?**

- За служители на парламента
- За членове на парламента
- Не





### Финансово осигуряване на грижите за деца

**31. Предвидени ли са финансови разпоредби за управление на грижите за деца?**

- За служители на парламента  
 За членове на парламента  
 Не

Въпросът засяга разпоредби извън установения законов минимум.

Подобласт 3: организация и процедури, свързани със служителите на парламента

### Баланс между половете сред служителите на парламента

**32. Брой жени и мъже служители на парламента**

Жени  Мъже

### Баланс между половете сред заемащите управленски длъжности

**33. Брой на жените и мъжете, заемащи управленски длъжности**

Жени  Мъже

### Отдели или звена, ръководени от жени и мъже

**34. Брой на отделите/звената, ръководени от жени и мъже**

Жени  Мъже

### Програми за обучение с цел повишаване на капацитета на служителите в парламента

**35. Проведени ли са през последната календарна година програми обучение/наставничество за повишаване на капацитета на служителите в парламента ?**

- Да  
 Не

**35а. Включвали ли са програмите за обучение раздел, посветен на равенството между половете?**



- Една или повече програми изцяло посветени на равенството между половете
- Равенството между половете е било приоритет в една или повече програми
- Равенството между половете не е било приоритет в нито една програма, но все пак е било взето предвид
- Няма такъв раздел

**36. Брой на жените и мъжете, участвали в програмите за обучение**

Жени  Мъже

**Разлика в заплащането между служителите жени и мъже**

**37. Провел ли е парламентът проучване относно разликата в заплащането сред различните групи от работната сила през последните 5 години?**

- Да
- Не

**37а. Ако отговорът е „да“, оповестени ли са публично резултатите от проучването относно разликата в заплащането?**

- Да
- Не

**Гъвкави схеми на работа**

**38. Има ли формални правила за гъвкавите схеми на работа за служителите в парламента? (например непълно работно време, работа от разстояние)**

- Да
- Не

**39. Кои от следните възможности за отпуск по семейни причини са предоставени на служителите на парламента?**

- Отпуск по майчинство
- Отпуск по бащинство
- Отпуск за отглеждане на дете
- Отпуск за осиновяване
- Отпуск за полагане на грижи
- Няма такива възможности

Семейният отпуск означава отсъствие по семейни причини и може да включва отпуск по майчинство, отпуск по бащинство, отпуск за отглеждане на дете, отпуск за осиновяване, отпуск за обучение и други.



- а) Отпуск по майчинство: отпуск за майки за периода, който непосредствено предхожда и следва раждането;
- б) Отпуск по бащинство: отпуск за бащи, подобен на отпуска по майчинство;;
- в) Отпуск за отглеждане на дете: отпуск след отпуск по майчинство /бащинство, който може да бъде ползван от единия от двамата родители;
- г) Отпуск за осиновяване: отпуск по уважителни причини, предоставен на служители, с цел да присъстват на съдебно производство, водещо до осиновяване, и, подобно на отпуска по майчинство или бащинство, за определен период след осиновяване на дете.
- д) Отпускът за полагане на грижи: отпуск за обгрижване на близък роднина, на член на домакинството, който има нужда от сериозни медицински грижи.

### ОБЛАСТ 3: На интересите и проблемите на жените се отрежда подходящо МЯСТО в дневния ред на парламента.

Подобласт 1: Структури за интегриране на принципа на равенство между половете

#### Специален орган по въпросите на равенството между половете

**40. Има ли специален орган в областта на равенството между половете в парламентарните структури, например събрание на жените, междупартийна мрежа или комисия?**

- Да
- Не

**40а. Дял на партиите, заемащи места в парламента, които имат членове в органа по въпросите на равенството между половете**

- Всички партии
- Повече от половината
- Половината от партиите
- По-малко от половината
- Нито една

#### Ресурси на органа по въпросите на равенството между половете

**40б. Разполага ли органът по въпросите на равенството между половете със специален бюджет за своите дейности?**

- Да



Не

Контакт на органа по въпросите на равенството между половете с външни заинтересовани страни

**40в. Може ли органът по въпросите на равенството между половете да провежда изслушвания или официално да се среща с външни заинтересовани страни?**

Да(100)

Не(0)

**40г. Провеждал ли е органът по въпросите на равенството между половете изслушвания или срещи с външни заинтересовани страни през последната календарна година?**

Да

Не

Вътрешна мрежа на органа по въпросите на равенството между половете

**40д. Провеждал ли е органът по въпросите на равенството между половете дейности за изграждане на вътрешна мрежа (срещи с говорителя, парламентарни групи, комисии) през последната календарна година?**

Да

Не

Функции на органа по равнопоставеност на половете

**41. Какви функции има органът по равнопоставеност на половете?**

Информативна (може да събира информация и/или разследва случаи)

Консултантска (може да дава мнения и предложения за работата на парламента)

Законодателна (може да подготвя, дискутира и редактира закони)

Контролна (да мониторира изпълнението на законите)

Неприложимо

Подобласт 2: Инструменти за интегриране на принципа на равенство между половете

Консултации и участие на заинтересовани страни по въпроси, свързани с аспектите на пола

**42. Брой жени и мъже, с които комисии или други работни групи са провели консултации като експерти през последната календарна година**



Жени  Мъже

**43. Провели ли са комисии или други работни групи консултации с външни експерти по въпроси, свързани с пола, през последната календарна година?**

Да

Не

Човешки ресурси, ангажирани с въпроси, свързани с равенството между половете

**44. По време на законодателните процеси провеждат ли се редовно консултации в това отношение със служители с експертни познания в областта на равенството между половете?**

Да

Отчасти

Не

Обучение на членове на парламента по въпросите на равенството между половете

**45. Предлагано ли е обучение по въпросите на равенството между половете на членовете на парламента?**

Да

Не

Повече информация е достъпна на платформата за интегриране на равенството между половете на Европейски институт за равенство между половете

**46. Брой на жени и мъже членове на парламента, които са участвали в последното обучение по въпросите на равенството между половете**

Жени  Мъже

Равенството между половете в стратегическия план на парламента

**47. Споменава ли се изрично равенството между половете в стратегическия план на парламента?**

Да

Не

План за равенство между половете

**48. Има ли парламентарят план за равенство между половете?**

Да



Не

Съставяне на националния бюджет, съобразено с равенството между половете

**49. Прилага ли парламентът някаква форма на бюджетиране, съобразено с равенството между половете, във връзка с националния бюджет?**

Да

Не

Бюджетирането, съобразено с равенството между половете, е стратегия за постигане на равенство между жените и мъжете, като се набляга върху начина, по който се събират и разходват публичните средства. Бюджетирането, съобразено с равенството между половете, има три цели: насърчаване на отчетността и прозрачността в данъчното планиране, по-активно, съобразено с равенството между половете участие в бюджетния процес, например, като се предприемат стъпки за равнопоставено включване на жените и мъжете в съставянето на бюджета, и постигане на напредък по отношение на равенството между половете и правата на жените.

Орган, натоварен с бюджетирането, съобразено с равенството между половете

**49а. Има ли вътрешен орган, натоварен с бюджетирането, съобразено с равенството между половете**

Да

Не

Съставяне на вътрешния бюджет, съобразено с равенството между половете

**50. Прилага ли парламентът някаква форма на бюджетиране, съобразено с равенството между половете, във връзка с вътрешния бюджет?**

Да

Не

Подобласт 3: Инструменти за интегриране на принципа за равенство между половете по отношение на служителите на парламента

Официална политика за равенство между половете



**51. Има ли официална политика за равенство между половете по отношение на служителите на парламента ?**

Да

Не

**Специален орган по въпросите на равенството между половете**

**52. Има ли орган в парламента, който отговаря за насърчаване на равенството между половете сред служителите на парламента?**

Да

Не

**Обучение по въпросите на равенството между половете за служители на парламента**

**53. Предлагано ли е обучение по въпросите на равенството между половете за служителите на парламента?**

Да

Не

**54. Брой членове на персонала жени и мъже, които са участвали в последното обучение по въпросите на равенството между половете**

Жени  Мъже

**Бюджет, отпуснат за прилагане на инструменти за интегриране на принципа на равенство между половете, и положителни действия през настоящата година?**

**55. Има ли отпуснат бюджет за прилагане на инструменти за интегриране на принципа на равенство между половете и положителни действия през настоящата година?**

Да

Не

**ОБЛАСТ 4: Парламентът изготвя ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, отчитащо равенството между половете**



Подобласт 1: Законодателни актове и политики в областта на равенството между половете

### Законодателни актове в областта на равенството между половете

**56. Има ли във вашата страна действащи законодателни актове или законодателни квоти, насочени към подобряване на равенството между половете?**

- Да
- Не

**57. Ако в страната действат законодателни актове за подобряване на равенството между половете, към кои основни политически области са насочени тези законодателни актове?**

- Интегриране на принципа на равенство между половете
- Насилие, основано на пола
- Равновесие между професионалния и личния живот
- Жените и икономиката
- Жените в процеса на вземане на решения
- Равенството между половете и образованието, научни изследвания, технологии и иновации
- Равенството между половете и медиите
- Без приложение

### Ратификация на международни документи

**58. Ратифицирала ли е страната Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW)?**

- Да
- Не

**59. Ратифицирала ли е страната Пекинската декларация и платформа за действие (BPfA)?**

- Да
- Не

**59а. Приела ли е страната стратегия за прилагането на Пекинската декларация и платформа за действие (BPfA)?**

- Да
- Не





**60. Ратифицирала ли е страната Конвенцията за превенция и борба с насилието срещу жените и домашното насилие, известна като Истанбулската конвенция?**

- Да  
 Не

### План за действие за равенство между половете

**61. Подкрепил ли е официално парламентът план за действие за равенство между половете или национална програма за увеличаване на равенството между половете през настоящия си мандат?**

- Да  
 Не

**62. Към кои основни политически области е насочен планът за действие за равенство между половете?**

- Интегриране на принципа на равенство между половете  
 Насилие, основано на пола  
 Равновесие между професионалния и личния живот  
 Жените и икономиката  
 Жените в процеса на вземане на решения  
 Равенството между половете и образованието, научни изследвания, технологии и иновации  
 Равенството между половете и медиите  
 Без приложение

Подобласт 2: Интегриране на принципа на равенство между половете в законодателството

### Оценка на въздействието върху равенството между половете в законодателната рамка

**63. Има ли правила, съгласно които оценката на въздействието върху равенството между половете трябва да е част от законодателния процес?**

- Да  
 Не

**63а. Предвидени ли са санкции за неспазване на изискванията за оценка на въздействието върху равенството между половете?**

- Да  
 Не



### Оценка на законодателни актове от гледна точка на равенството между половете

**64. Какъв е процентът на приетите законодателни актове, за които е извършена оценка на въздействието върху равенството между половете през настоящия законодателен мандат?**

- Всички
- Повече от половината
- Половината
- По-малко от половината
- Нито един

### Инструменти за подкрепа на интегрирането на принципа на равенство между половете в законодателната работа

**65. Разполагат ли членовете на парламента с инструменти, за да извършват анализ по отношение на равенството между половете и оценка на въздействието върху равенството между половете?**

- Да
- Не

### Подобласт 3: Контрол на равенството между половете

#### Специална структура за надзор на равенството между половете

**66. Има ли специален орган, който упражнява организация върху равенството между половете в действията на правителството?**

- Да
- Не

Надзорната функция е средство за търсене на отговорност от изпълнителните органи за действията им и за гарантиране, че прилагат политиките в съответствие с приетото от парламента

**66а. Предвиден ли е бюджет за надзор на равенството между половете?**

- Да
- Не

#### Наблюдение на ратифицирани документи

**67. Кои международни документи се мониторират редовно от парламента?**

- CEDAW



ВРfA

Истанбулската конвенция

Ниту един

**68. Издава ли парламентът препоръки за приемането на законодателни актове в областта на равенството между половете?**

Да

Не

### Мониторинг на законодателството по равнопоставеност

**69. Ако има законодателство за равнопоставеност, следи ли парламентът редовно за неговото изпълнение?**

Да

Не

**70. Издава ли парламентът препоръки за приемане на законодателство по равнопоставеност?**

Да

Не

### Консултации във връзка с надзора със заинтересовани страни, отчитащи въпросите за равенството между половете

**71. Провел ли е парламентът през последната календарна година консултации със заинтересовани страни, отчитащи равенството между половете, за да се подкрепи надзорната му функция по отношение на равенството между половете?**

Да

Не

## ОБЛАСТ 5: Парламентът изпълнява СИМВОЛИЧНАТА си функция

Подобласт 1: Символичен смисъл на физическите пространства

### Организация на пространствата, съобразена с равенството между половете

**72. Разполага ли парламентът с помещения за грижи за деца като стаи за кърмене или семейни стаи?**

Да, за всички

Не



**73. Има ли официални политики или полагат ли се усилия за по-добро отчитане на аспектите на пола във връзка с физическите пространства ?**

Да

Не

Отчитането на аспектите на пола се отнася до целта за разбиране и отчитане на обществените и културните фактори за изключването и дискриминацията, основана на пола, в най-разнообразни сфери от обществения и личния живот. Насочено е най-вече към случаи на структурно неблагоприятно положение по отношение на позициите и ролите на жените.

**74. Осигурено ли е равенство между половете сред служителите по сигурността?**

Да

Не

#### Символичен смисъл на парламентарните пространства и декорации

**75. Има ли правила или процедури за гарантиране на равенство между половете при определяне на имена на парламентарни пространства?**

Да

Не

**76. Има ли правила или процедури за постигане на балансирано представителство на половете по отношение на картините, статуите и други декорации?**

Да

Не

**77. Въведена ли е политика в областта на равенството между половете сред авторите, чийто творби са представени в парламента?**

Да

Не

Подобласт 2: Комуникация, съобразена с равенството между половете

#### Инициативи в областта на равенството между половете, насочени към обществеността

**78. Провеждани ли са инициативи, посветени на въпроси, свързани с равенството между половете/правата на жените в помещения на парламента през последната година?**

Да

Не



Такива инициативи могат да включват например посещения с екскурзовод за запознаване с историята на жените в парламента; изложби, посветени на прочути жени в историята на страната и др.

### Равенство между половете в онлайн комуникацията

**79. Има ли в уебсайта на парламента раздел за граждани, в който се разглеждат въпроси, свързани с равенството между половете?**

Да

Не

### Комуникация, съобразена с равенството между половете

**80. Има ли парламентът конкретна политика относно равенството между половете в официалните комуникации?**

Да

Не

Например комуникационната стратегия следва да изведе на преден план равенството между половете като част от външната идентичност на организацията и начина, по който се представя тя. Повече информация относно представянето на ангажираността на институцията с въпроса за равенството между половете може да се намери в публикувания от EIGE набор от инструменти за оценка на въздействието на въпросите, свързани с равенството между половете,

### Извеждане на преден план на въпросите, свързани с равенството между половете

**81. Разпространява ли се редовно информация сред обществеността и гражданското общество за инициативи на парламента, свързани с равенството между половете?**

Да

Не

### Равенство между половете в делегациите

**82. Прилага ли се политика на равенство между половете в парламентарните делегации?**

Да

Не